

MENAXHIMI I KUFIJVE DHE GJINIA

PËRMBAJTJA

Pse është gjinia e rëndësishme për menaxhimin e kufijve?

Si mundet gjinia të integrohet në menaxhimin e kufijve?

Sfidat dhe mundësitë e periudhës pas konfliktit?

Pyetje për menaxhimin e kufijve

Më tepër informata

Aty ka njohje të fuqishme që reforma e sektorit të sigurisë (RSS) duhet të përmbushë sigurimet e ndryshme të nevojave të burrave, grave, djemve dhe vajzave. Integrimi i çështjes së gjinisë është gjithashtu çelësi për efektivitetin dhe përgjegjshmërisë së sektorit të sigurisë, dhe të pronësisë lokale dhe legjitimitetit të procesit të RSS.

Ky shënim praktik parasheh një hyrje të shkurtër për përfitimin e integritit në e çështjes së gjinisë në menaxhimin me kufijt; si edhe informacion praktik duke bërë kështu.

Ky shënim praktik është i bazuar në një vegël më të gjatë, dhe të dyja janë pjesë e **Gjinia dhe RSS Mjeti**. I projektuar për të siguruar një hyrje për çështjet gjinore për RSS praktikuesit dhe politikanët, Mjeti përfshin 12 mjete me shënimet përkatëse praktikore - shiko Më shumë informacion.med

Pse është gjinia e rëndësishme për menaxhimin e kufijve?

Menaxhimi kufitar shqetëson administratën kufitare. Kuptimi i saktë i tij ndryshon në bazë të kontekstit kombëtar, por zakonisht shqetësohen për rregullat, teknikat dhe procedurat që rregullojnë aktivitetet dhe trafikun në rajonet kufitare të përcaktuara.¹ Roja kufitare, të emigracionit dhe shërbimet doganore janë aktorët kryesorë përgjegjës për menaxhimin e lëvizjes së njerëzve dhe mallrave përtej kufijve.

Gjinia i referohet roleve dhe marrëdhënieve, tipareve të personalitetit, qëndrimit, sjelljet dhe vlerat që shoqëria ia dedikon burrave dhe grave. "Gjinia" prandaj referon të mësojnë dallimet në mes burrit dhe gruas, ndërsa "seks" i referohet dallimeve biologjike në mes mashkullit dhe femrës.

Rolet e gjinisë ndryshojnë shumë brenda dhe jashtë kulturës, dhe mund të ndryshojnë me kalimin e kohës. Gjinia referon jo thjesht tek gruaja ose burri por edhe ndaj marrëdhënieve mes tyre

Parandalimi dhe zbulimi i trafikimit dhe kontrabandën e njerëzve

- Miratimi i një qasjeje gjinore të përgjegjshme për parandalimin, hetimin dhe kontrollin e trafikimit dhe kontrabandën të qenieve njerëzore mund të rrisë zbulimin dhe mbrojtjen e viktimave.

Parandalim dhe promovimi i të drejtave të njeriut

- Kuadri i menaxhimit kufitar që mbron dhe nxit të drejtat njerëzore të burrave, grave, vajzave dhe djemëve kanë më shumë gjasa për të siguruar besimin publik në shërbimet e tyre. Kjo në kthim rrit lëvizjet e personave, mallrave dhe shërbimeve dhe rrit edhe parandalimet penale dhe kapacitetin e zbulimit të personelit të menaxhimit kufitar.

Shkelja e të drejtave të njeriut mund të ndodh tek kontrollat kufitare, duke përfshirë:

Dhunë fizike të tilla si rrahje, përdhunim dhe tortura.

- Mohimi i së drejtës për azil apo procedurat e refugjatëve.
- Ngacmimi dhe diskriminimi seksual mbi bazë të gjinisë apo orientimit seksual.
- Profilizimin racore / etnike që pengon të drejtën e lirisë së lëvizjes.
- Korrupsioni, abuzimi dhe dhuna ndaj tregtarëve ndër-kufitar.
- Mohimi i të drejtës për kujdes shëndetësor.

Fillimisht në vitin 2008 ky dokument u botua me titull «Toolkit on Gender and Security Sector Reform» nga ana e Zyrës për Institucione Demokratike dhe të Drejtat e Njeriut të OSBE-së (ODIHR), Qendra e Gjenezës për Kontrollin Demokratik të Forcave të Armatosura (DCAF) dhe Institutit Ndërkombëtar për Hulumtime dhe Trajnim për Avancimin e Femrave (UN-INSTRAW).

Shembulli 1 Këshilla për procedurat gjinore përgjegjëse për gratë-viktima të trafikut me njerëz

1. Është e pamundur një grua e trafikuar të përgjigjet tek hetuesit mashkullor. Hetuesit femëror janë tani të preferuara në raste të tilla, veçanërisht për ndjenjën e viktimës të sigurisë.
2. Një grua duhet të jenë në ndekje si dëshmitare në çdo kohë. Nëse nuk ka në dispozicion personel femër, një i njohur dhe përfaqësues i besuar i organizatës së grave mund të jetë një vëzhgues.
3. Ndarja e viktimave nga trafikantët.
4. Një oficer femër duhet t'i kryejë kontrollat e trupit dhe pronës.
5. Vendosja e kontaktit të menjëhershëm me organizatat e grave dhe avokatët e viktimës.
6. Të sigurohet që nevojat fizike dhe mjekësore janë përbushur.

Përfaqësuesit e institucioneve të menaxhimit kufitar

- Sigurimi i rritjes të përfaqësuesve të grave ndër personelin kufitar mund të ndihmon si dhe burrat janë aktualisht shumë të mbipërfaqësuar:
  - Sigurimi i duhur i pyetjeve, intervistës, dhe kontrollimeve trupore dhe procedurat e vazhdueshme në lidhje me krimet sikurse trafikimi dhe kontrabanda njerëzore.
  - Krijoj më tepër institucione përfaqësuese që pasqyra e shoqërisë që ata e shërbejnë në termet etnike, gjuha, gjinia, religjioni, etc., që forcon legjitimitetin dhe 'normalizon' mjediset kufitare.
  - Parandalimi i shkeljeve të të drejtave të njeriut në kufi si ngacmim seksual, kërkimi i papërshtatshëm i trupit dhe përdorimi i forcës së tepruar.

Pronësia lokale, mbikëqyrja civile dhe bashkëpunimi

- Rritja e pjesëmarrësve të aksionerëve kyç, të tilla si organizatat e grave, në procesin e reformës të menaxhimit kufitar forcon pronësinë lokale dhe mbikqyrjen e civilëve.
- Bashkëpunim me organizatat e grave, së bashku me organizata të tjera të shoqërisë civile, mund të prodhojnë, kritika lokale në lidhje me veprimtari kriminale, këshillat eksperte politike ekspertiza e trajnimeve gjinore. Organizatat e shoqërisë civile janë poashtu pike referimi kyçe të organizatave për viktimat e krimin dhe të sigurojnë mbështetje të shërbimeve plotësuese.

Përputhja me detyrimet nën ligjet dhe instrumentet ndërkombëtare

Integrimi gjinor në menaxhimin e kufirit është i nevojshëm për të përbushur me ligjet ndërkombëtare dhe rajonale, instrumentet dhe normat në lidhje me sigurinë dhe gjininë. Instrumentet kyç përfshijnë:

- *Deklarata e Pekinit dhe Platforma për Veprim (1995)*
- *Protokolli për parandalim, Shtypje dhe dënim të Trafikimit të Personave, veçanërisht Grave dhe Fëmijëve (Protokolli i Palermos) (2000)*

Për më shumë informacione, ju lutem shih shtojcën Vegla në ligjet dhe instrumentet rajonale dhe ndërkombëtare.

Si mundet gjinia të integrohet në menaxhimin e kufijve?

Mbledhja e informacioneve

- Mbledh, analizon dhe shpërndan të dhëna të sakta në rrejedhën e migrimit, trafikimit dhe kontrabandës të njerëzve në mënyrë për të përmirësuar politikën dhe praktikën menaxhimin e kufijve në. Në minimum, jo totalisht të gjitha të dhëna sipas gjinisë, moshës, destinimit dhe qëllimit/synimit të udhëtimit.

Krijimi i politikave të ndjeshme gjinore, protokolet dhe procedurat

- Zhvillim i politikës të përgjithshme gjinore, protokolet dhe procedurat (shih në Shembullin 1) për identifikim, intervista, kontrollë të trupit, hetime, arrestime dhe procese të tjera që marrin parasysh nevojat e ndryshme të gruas dhe burrit dhe diferencimin në mes migrimit, trafikimit të njerëzve dhe kontrabandës njerëzore.
- Themelimi i kodeve të qarta të mbikqyrjes; ankesat e brendshme dhe të jashtme, hetime dhe procedurat disiplinore; përcjellja e jashtme dhe rishikimi i procesit.
- Bëj udhëzimin e menaxhimit kufitar dhe politikat e hapura në dispozicion të publikut dhe përcjelljen e rregullt të konsultimeve me aksionerë të ndryshme në opinionin publik lidhur me kërcënimet dhe përgjigjet e duhura.
- Zbatimi i gjinisë -të përgjegjës dhe politikat e burimeve njerëzore familja-miqësia dhe praktikat, duke përfshirë politikat e ngacmimit seksual.
- Si një hap kritik drejt eliminimit të rryshfetit dhe korrupsioneve të tjera, risheh pagesën e shkallës, zhvillimin e personelit dhe nxitjeve të tjera për menaxhimin kufitar. Personelët janë më shumë të ngjarë të jenë përgjegjës tek masat e reformës nëse paguajnë adekuate dhe kushtet e shërbimit janë në vend.

Shembulli 2 Intervista etike dhe të sigurta me njerëzit me të cilët është tregtuar²

1. Mos bëj dëme – trajto çdo person sikur potenciali për dëm është i skajshëm derisa të ketë prova për të kundërtën.
2. Njihni temat tuaja dhe vlerëso rreziqet para ndërmarjes të një interviste.
3. Përgaditja e përshtatshme ligjore, shëndetit, strehimit, mbështetjes sociale dhe ridrejtimi i informacioneve të shërbimeve të sigurisë.
4. Zgjedhja adekuate dhe përgaditja e përkthyesit.
5. Siguro sekret dhe anonimitet.
6. Merr pëlqimin e informuar nga i akuzuari.
7. Dëgjo dhe respekto çdo vlerësim të situatës të individit dhe rreziqet për sigurinë e saj/tij.
8. Mos traumatize ndokënd duke pyetur pyetje për qëllim të provokojnë një përgjigje të ngarkuar emocionalisht.
9. Përgatitu për ndërhyrje emergjente.
10. Përdorni informatat e mbledhura në një mënyrë që përfitimet të individëve ose përparime të zhvillimit të politikave dhe ndërhyrjet për njerëzit e trafikuar. man trafficking

Kryerja e trajnimit gjinor

- Zhvillimi i trajnimit gjinor dhe materialet e ndërtimit të kapaciteteve, synuar posaçërisht në personeli i menaxhimit me kufirin dhe sfidat unike me të cilat ata përballohen, duke përfshirë edhe rojet kufitare, autoritetet doganore dhe personeli i shërbimit të emigracionit..
- Përfshirja e organizatave të grave në zhvillimin e dhe shpërndarjen e trajnimit gjinor dhe iniciativat e tjera të ndërtimit të kapaciteteve.

Ritja e zbulimit dhe mbrojtja e viktimave të trafikimit njerëzor

- Sigurohuni që personeli i menaxhimit kufitar ka kapacitet të njoh dhe të identifikoj trafikimin të qenieve njerëzore dhe dallojnë atë nga kontrabanda, prostitucioni, migracionit të punës vullnetare dhe formave të tjera të lëvizjes ndër-kufitare:
  - Përcjellje e hollësishme, mbikqyrje e informuar dhe kalimit të kontrollimit.
  - Njohim qëllim të ndryshme dhe përvojat e trafikimit të grave, burrave, vajzave dhe djemte.
  - Ndërtimi i kapaciteteve të personelit për të siguruar përgjigje adekuate për viktimat e trafikimit (shih Shembullin 2)- njohjen e dobësive, rezistencës dhe nevojat – dhe personelit familjar me procedura standarde operative për referim dhe hetim.
  - Bashkëpunimi me organizatat e grave dhe organizatat të tjera jo-qeveritare të parapara për shërbimet me viktimat.

Krijo më shumë institucione përfaqësuese dhe pjesëmarrëse të menaxhimit kufitar

- Planifiko dhe syno rekrutime për të tërhequr më shumë femra aplikante, duke përfshirë rishikimin e kritereve të përzgjedhjes, trajnimi i oficerëve të rekrutimit, rishikimi i materialit të rekrutimit dhe shqyrtimin e formatit të intervistës.
- Emëro ose nxit grate e kualifikuar në pozitë të vjetër në menaxhimin kufitar (shih Shembullin 3).
- Rritja e pjesëmarrjes së aktorëve lokale të tilla si organizatat e shoqërisë civile, duke përfshirë grupet e grave, në vlerësimin, dizajnimin, zbatimin dhe monitorim/vlerësimin e proceseve të reformës që të rrit transparencën dhe pronësinë lokale (shih Shembullin 4).

Shembulli 3 Rekrutimi i grave në Kosovë

Menjëherë pas luftës në Kosovë u bënë mjetat përpjekje që të rekrutohen gra si kadete në programin e rij policor të themeluar nga ana e OSBE-së.

Vitet e para kurset patën një përqindje të lartë prej 33% femrave nga studentet e diplomuar, por për fat të keq puna nuk ju pëlqeu të gjithave, disa prej tyre dhanë dorëheqje kur formuan familje, përderisa të tjera morrën oferta më të mira pune në vende tjera. Sot gratë paraqesin pothuajse 14 % të personelit të policisë kosovare. Policia kufitare kosovare u formua më vonë. Në Janar të 2007 nga gjithsejt 1009 policë kufitar, 76 janë femra, kurse gjenerali i cili është në krye të detyrës është femër.

Shembulli 4 Mbikqyrja nga ana e shoqërisë civile³

Rrjeti i veprimtari kufitar, me organizatat e komunitetit në shtetet kufitare të SHBA-ve, kanë zhvilluar "Udhëzimet për zbatimin e politikës dhe praktikës të alternativës kufitare", për të siguruar përgjegjshmëri, të drejtat e njeriut dhe sigurinë e komunitetit. Në qershor 2006, Rrjeti kufitar për të drejtat e njeriut në El Paso, Teksas dhe Nju Meksiko jugor parashtrori një Raport të Hijes të komitetit të të Drejtave të Njerëzve i cili dokumenton shkeljet e të drejtave të njeriut dhe civilëve në zonat kufitare mes SHBA / Meksikë

Vëzhgimi dhe vlerësimi

- Ke vëzhgime të pavarura nga autoritetet për përcjelljen e 'kënaqësisë së klientit' si pjesë e monitorimit.

Gjithashtu në dispozicion në Mjetin 6 ...

- Këshilla për procedurat e përgjithshme – gjinore
- Model pyetësori i referimit ndërkombëtar të mekanizmit
- Këshilla për përcjelljen e kodeve efektive
- Shembuj të programit për trajnimin gjinor për kufirin Kosovar dhe policisë kufitare
- Këshilla për rritjen e rekrutimit, mbajtjes dhe përparimit të personelit femëror

Sfidat dhe mundësitë post-konflikti

Reforma e menaxhimit kufitar të post konfliktit mund të jetë proces jashtëzakonisht endjeshme për shkak të mosmarrëveshjeve mbi kufijt dhe kontrollin e kufijve nga grupet e armatosura lokale. Në shumë raste, sistemet e menaxhimit kufitar do të duhet të jetë ndërtuar nga asgjëja. Demilitarizmi dhe deminimi i kufijve, parandalimin e trafikut të paligjshëm të armëve dhe të njerëzve, si dhe duke siguruar mbrojtjen e refugjatëve dhe personave të zhvendosur, janë disa nga prioritetet e menjëhershëm të reformave të menaxhimit kufitar..

Sfidat për integrimin e çështjeve gjinore

- Kufitë mbeten në fushat e kontestuara dhe potencialisht armiçësore pas konfliktit: një mjedis i cili është shpesh i konsideruar 'shumë i rrezikshëm' për gratë.
- GBV ndaj grave dhe vajzave në mjedise me më pak mbikqyrje dhe në afërsi të kurrfarë kufizimesh.
- Rritja e normave të trafikimit njerëzor.
- Prioriteti është dhënë shpesh te reforma e përgjithshme policore- reformën e specializuar policore, duke përfshirë menaxhimi me kufijt, mund të vonohet dhe përpjekjet fillestare të rekrutimit të përfshimit të grave në sigurinë e forcat humb momentin.

Mundësi për integrimin e çështjeve gjinore

- Aty mund të ketë më shumë vullnet politik midis anëtarëve të komunitetit ndërkombëtar, organizatave ndërkombëtare dhe qeverisë të sapo-themeluar për të investuar në procesin e reformës.
- Ndërtimi ose reformimi i sistemeve të menaxhimit kufitar ofron një mundësi për të caktuar objektivat për rekrutimin femëror dhe integroj çështjet gjinore në politikë dhe formimin e protokollit, programimin operacional, rekrutimi dhe trajnimi.
- Mund të ketë një numër të rritur të grave në dispozicion për punësim në shërbimet kufitare – duke përfshirë gratë në krye dhe mbështetja e shtëpiave, dhe gratë e demobilizuara me aftësi udhëheqjeje dhe organizative.

Pyetje për menaxhimin kufitar

Një nga mënyrat më të mira për të identifikuar pikat e hyrjes, anët e forta dhe të dobëta për përfshirjen e përkatësisë gjinore në menaxhimin kufitar është që të zhvillohet një vlerësim. Më poshtë janë pyetje shembull mbi gjininë që janë të rëndësishme për të përfshirë në vlerësimin e menaxhimit kufitar, monitorimit dhe proceset e vlerësimit.

- A ka pranuar personeli i menaxhimit kufitar informacione të sakta dhe adekuate dhe trajnimin e përshtatshëm mbi çështjet gjinore?
- A është i përgaditur personeli kufitar siç duhet të mbron të drejtat dhe t'u përgjigjet nevojave të personave të trafikuar dhe / ose personat e kontrabandës?
- A janë krijuar procedurat operative standarde për referimin e viktimave të trafikimit dhe të kontrabandës?

- A janë në vend policët femëror – të përgjegjshëm, të tilla si kodet e sjelljes dhe politikës mbi ngacmimin dhe diskriminimin seksual?
- A reflekton në shoqëri personeli kufitar në termet e gjinisë, përkatësisë etnike, religjionit, gjuhës, etc.?
- A janë gratë dhe burrat të punësuar në mënyrë të barabartë në të gjitha nivelet e institucioneve të menaxhimit kufitar?
- A janë aksionerët kyç prej qeverisë të ministrisë dhe shoqërisë civile, duke përfshirë organizatat e grave, duke përfshirë në vlerësimin, planifikimin, vendim-marrjen, dhe monitorimit dhe procesi i vlerësimit të menaxhimit kufitar?
- A kanë identifikime kufitare, intervista dhe a janë shqyrtuar proceset të hetimit nga një perspektivë gjinore?
- A kanë regjistrat qëndror për mbledhjen e informative dhe këmbimin e krijuar në kalimet kufitare? A janë të gjitha të dhënat të ndara sipas gjinisë, moshës dhe faktorëve të tjerë relevant?

Më shumë informacione

Burimet

ILO - *Trafikimi njerëzve dhe shfrytëzimi i punës së detyruar:*

Udhëzime për Legjislacionin dhe Zbatim të Ligjit, 2005.

IOM – *'Migrimi dhe gjinia', Menaxhimi i domosdoshëm i Migrimit*, 2007.

IOM - *Identifikimi dhe mbrojtja e skemave për viktimat e Trafikimit me njerëz në Evropë: Mjetet dhe Praktikrat më të mira*, 2005.

OSBE - *Mekanizmat Kombëtare të Referimit: Përpjekjet e bashkuara për të mbrojtur të drejtat e personave të trafikuar: Doracak praktik*, 2004.

UNODC – *vegla për të luftuar trafikimin e personave*, 2006.

WHO – *Rekomandime etike dhe të sigurisë për intervjuimin e grave të trafikuar*, 2003.

Organizatat

CLEEN Foundation – www.cleen.org

Koalicioni kundër trafikimit të grave – www.catwinternational.org

Human Rights Watch – www.hrw.org

Organizata ndërkombëtare për migrim – www.iom.int

Rrjet pa kufij – www.noborder.org

OSCE – www.osce.org

UNIFEM – www.unifem.org

Gjinia dhe Vegla SSR

1. Reforma e sektorit të sigurisë dhe gjinia
2. Reforma e policisë dhe gjinia
3. Reforma e mbrojtjes dhe gjinia
4. Reforma e drejtësisë dhe gjinia
5. Reforma e penalizimit dhe gjinia
6. Menaxhimi me kufijt dhe gjinia
7. Mbikqyrja parlamentare e sektorit të sigurisë dhe gjinia
8. Bëria e politikës së sigurisë kombëtare dhe gjinia
9. Mbikqyrja e shoqërisë civile e sektorit të sigurisë dhe gjinia
10. Kompanitë private ushtarake dhe të sigurisë dhe gjinia
11. SSR vlerësimi, vëzhgimi dhe evaluimi dhe gjinia
12. Trajnimi gjinor për personelin e sektorit të sigurisë Shtojcë për Ligjet dhe instrumentet ndërkombëtare dhe regionale

Çdonjëra nga keto vegla dhe shënime praktike është në dispozicion nga: www.dcaf.ch, www.un-instraw.org and www.osce.org/odihr.

Ky shënim praktik është përgaditur nga Nadia Nieri nga UNINSTRAW, Bazuar në Veglën 6 të shkruar nga Angela Mackay.

¹Hills, A., «Drejt një Racionaliteti të menaxhimit demokratik kufitar», Qeverisjes të sigurimit dhe kufijve: Menaxhimi i kufijve në botën e globalizuar, (DCAF: Gjenevë), 2006, f. 33.

²Përshtatur nga: Zimmerman, C. dhe Watts, C., OBSH Rekomandimet etike dhe të sigurisë për intervjuimin e grave të trafikuar, (OSBH: Gjenevë), 2003.

³Rjeti kufitar për të drejtat e njerëzve, raporti kufitar i SHBA/Meksik të Komitetit të të drejtave njerëzore të Shteteve të Bashkuara lidhur me pëlqimin e Shteteve të Bashkuara me Marëveshjen Ndërkombëtare në të drejtat civile dhe politike, Qershor 2006. <http://www.borderaction.org>